

> Retouradres Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen
Mevrouw drs. C.J. Schouten
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Onze referentie

Uw referentie

Datum 6 april 2022
Betreft Wijziging van de Participatiewet en enkele andere wetten in verband met het verbeteren van de regeling voor loonkostensubsidie en enkele andere wijzigingen (uitvoeren breed offensief)

Geachte mevrouw Schouten,

Op 25 maart 2022 is de *Wijziging van de Participatiewet en enkele andere wetten in verband met het verbeteren van de regeling voor loonkostensubsidie en enkele andere wijzigingen (uitvoeren breed offensief)* voor advisering aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) toegezonden. De adviestermijn van ATR verloopt op 22 april 2022.

Context

In de Participatiewet staat een kostendelersnorm. Deze houdt in dat de bijstandsuitkering lager wordt naarmate meer personen hun hoofdverblijf hebben in dezelfde woning en vaste lasten kunnen delen. Momenteel zijn jongvolwassenen tot 21 jaar uitgezonderd van deze norm. Uit onderzoek¹ van onderzoeksbureau Significant APE blijkt dat het aantal jongvolwassenen dat uitstroomt uit huishoudens met een bijstandsuitkering in het jaar dat zij 21 jaar worden, sinds 2015 is toegenomen. De verklaring voor deze toename is de kostendelersnorm. Om dit neveneffect aan te pakken is besloten om te verkennen of het mogelijk was om de kostendelersnorm anders vorm te geven.² De uiteindelijke beslissing over de aanpassing van de kostendelersnorm werd daarna overgelaten aan het nieuwe kabinet. In het Coalitieakkoord staat: *'We wijzigen de kostendelersnorm zodat inwonende jongvolwassenen tot 27 jaar niet langer meetellen als kostendeler voor de uitkering van huisgenoten.'*

Inhoud van het voorstel

Dit voorstel verhoogt de leeftijdsgrens waarop iemand als kostendelende medebewoner voor de kostendelersnorm wordt aangemerkt van 21 naar 27 jaar. De regering wil met deze voorgestelde wijziging ervoor zorgen dat ouders met een bijstandsuitkering geen inkomensonzekerheid ervaren zodra inwonende kinderen 21 jaar worden en wil op deze manier bijdragen aan het voorkomen van dak- en thuisloosheid onder jongvolwassenen.

¹ [Detail 2020D44678 | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

² Uw departement heeft vijf varianten verkend. De alleenstaandenaanvulling, de voordeurdelersregeling, medebewonersnorm, kostendelersnorm vanaf 27 jaar en het afschaffen van de kostendelersnorm. Voor een uitgebreidere beschrijving, zie [Kamerbrief verkenning andere vormgeving kostendelersnorm | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#).

Met dit voorstel ontstaan binnen het stelsel van de kostendelersnorm twee regimes naast elkaar: voor volwassenen boven de 27 jaar geldt dat jongvolwassenen tussen de 21 en 27 jaar niet meer meetellen als kostendelende bewoners, terwijl de kostendelersnorm voor die jongvolwassenen met een uitkering wel blijft gelden. De bijstandsuitkering voor jongvolwassenen tussen de 21 en 27 jaar wordt in de nieuwe situatie dus wel gekort, terwijl dat voor de ouders niet meer het geval is.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

Jongvolwassenen uit bijstandsgesinnen stromen door de kostendelersnorm sinds 2015 vaker op 20 jarige leeftijd uit. Deze toename is het gevolg van het feit dat de ouders gekort worden op hun uitkering als de jongvolwassenen blijven wonen op het woonadres, niet omdat de jongvolwassenen kansen willen benutten of zichzelf willen ontdekken. De noodzaak tot ingrijpen staat daarmee vast. Het middel dat wordt gebruikt om het gestelde doel te bereiken, is naar verwachting doeltreffend. Immers, het doel van de regeling is om ervoor te zorgen dat ouders met een bijstandsuitkering geen inkomensonzekerheid ervaren zodra inwonende kinderen 21 jaar worden. Door ouders niet meer te korten op de bijstand zolang de kinderen geen 27 jaar zijn wordt dat doel bereikt. In zoverre geeft het voorstel geen aanleiding tot nadere vragen. Het college ziet echter wel een risico dat door ophoging van de leeftijd het probleem van de kostendelersnorm verschoven wordt van het jaar dat jongvolwassenen 21 jaar worden naar het jaar dat jongvolwassenen 27 jaar worden. Onduidelijk is hoe groot dat risico is, maar het is in ieder geval niet verwaarloosbaar. De huizenmarkt is overspannen en het is voor jongvolwassenen niet eenvoudig om aan woonruimte te komen. Het college geeft in overweging mee in de toelichting aandacht te besteden aan dit verschuivingseffect.

Het college heeft geen nadere opmerkingen bij nut en noodzaak.

2. Minder belastende alternatieven

In de toelichting is aangegeven dat vijf mogelijke varianten zijn onderzocht. Dit zijn dezelfde varianten zoals die zijn gedeeld met de Tweede Kamer (zie voetnoot 2). De varianten zijn benoemd en daarna is geconcludeerd dat uit berichten van maatschappelijke organisaties via de media of aan de informateur bleek dat er een voorkeur was voor het verhogen van de leeftijd vanaf wanneer iemand mee gaat tellen voor de kostendelersnorm. Dit is een zeer korte toelichting. De toelichting bevat bovendien geen inhoudelijke afweging waarom voor deze variant is gekozen. Onduidelijk is dus of voor deze variant is gekozen omdat de keuze voor het instrument met de publicatie van het Coalitieakkoord al vaststond en feitelijk dus geen keuze meer te maken viel. Het college acht het daarom wenselijk dat de inhoudelijke beweegredenen achter deze keuze nader worden toegelicht.

2.1 Het college adviseert inhoudelijk nader te onderbouwen waarom gekozen is voor de huidige vormgeving en niet voor één van de andere varianten.

3. Werkbaarheid

Met deze wijziging wordt de leeftijd van de kostendelersnorm van aangepast. Bijstandsgerechtigden zelf hoeven geen aanvullende aanvraag te doen of nieuwe informatie aan te leveren. Zij ontvangen de hogere uitkering automatisch. Het college heeft geen vragen over de werkbaarheid van de wijziging. Het college merkt vanuit het oogpunt van begrijpelijkheid wel op, dat het systeem van de kostendelersnorm complexer wordt met deze wijziging. Dit komt doordat er twee regimes naast elkaar gaan bestaan. Dit komt de begrijpelijkheid niet ten goede. Verder is mogelijk dat de wijziging doorwerkt op andere inkomensondersteunende instrumenten. De toelichting biedt geen inzicht in de mogelijke doorwerking van de gewijzigde kostendelersnorm op andere inkomensondersteunende instrumenten.

3.1 Het college adviseert nader uiteen te zetten wat de impact van het aangepaste stelsel is op de begrijpelijkheid en in hoeverre er sprake is van doorwerking op andere inkomensondersteunende instrumenten.

4. Gevolgen regeldruk

Het voorstel bevat *geen* regeldrukparagraaf. Uit de toelichting is dus geen beeld te vormen van de omvang van de gevolgen van de regeldruk. De regeldrukkosten bestaan met name uit kennisname van de aanstaande wijzigingen door bijstandsgerechtigden. Ook volgt een regeldrukbesparing uit het aantal bezwaarprocedures dat wordt gestart. Dit aantal neemt naar verwachting af omdat de leeftijd van de kostendelersnorm omhoog gaat. De regeldrukeffecten zijn dus niet omvangrijk. Deze moeten echter nog steeds in een regeldrukparagraaf in beeld worden gebracht.

4.1 Het college adviseert een regeldrukparagraaf op te nemen en daarin de regeldrukkosten in beeld te brengen, conform Rijksbrede systematiek.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van de consultatieversie van dit voorstel:

Niet indienen tenzij rekening is gehouden met de adviespunten.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

Voorzitter

Secretaris